

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет юридичний
Кафедра цивільного та кримінального права і процесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

25 серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Спеціальність:

193 Геодезія та землеустрій

Розробник к.ю.н. доц.
Завідувач кафедри розробника
Завідувач кафедри
управління земельними ресурсами
Гарант освітньої програми
«Геодезія та землеустрій»
Декан факультету економічних наук
Начальник НМВ

Шаповалова О.І.

Блага А.Б.

Горлачук В.В.

Смирнова С.М.

Філімонова О.Б.

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2020 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни		
Найменування дисципліни	Цивільне та господарське законодавство		
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво		
Спеціальність	193 Геодезія та землеустрій		
Спеціалізація (якщо є)			
Освітня програма	«Геодезія та землеустрій»		
Рівень вищої освіти	Бакалавр		
Статус дисципліни	Вибіркова		
Курс навчання	2		
Навчальний рік	2020/2021		
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма	
	3	-	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	-	
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма	
	– лекції	30 год.	-
	– семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові)	15 год.	-
	– годин самостійної роботи студентів	45 год.	-
Відсоток аудиторного навантаження	50%		
Мова викладання	Українська		
Форма проміжного контролю (якщо є)			
Форма підсумкового контролю	залік		

1. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Цивільне та господарське право, будучи галузями правової науки, є важливою навчальною дисципліною в системі вищих навчальних закладів. Вони мають свій предмет вивчення і застосування, властиву йому систему, в основі якої лежать вчення про предмет, принципи, методи правового регулювання цивільних та господарських відносин, характер і зміст цивільних та господарських правовідносин, вчення про їх інститути і суб'єкти. За своїм правовим змістом зазначені питання становлять загальну теорію цивільного та господарського права. За допомогою цієї навчальної дисципліни вивчаються основи цивільного та господарського права і законодавства, правові норми та ефективно їх застосування в повсякденному житті, трудовій, управлінській та іншій діяльності підприємств та їхніх працівників, господарюванні суб'єктів підприємницької діяльності.

Метою навчальної дисципліни «Цивільне та господарське законодавство» є оволодіння комплексними знаннями та формування стійких умінь і практичних навичок щодо використання та застосування норм права, які регулюють відносини у сфері товарно-грошових, інших майнових та особистих немайнових відносин за участю громадян, юридичних осіб, держави, інших публічно-правових утворень, а також господарювання задля впровадження відповідного належного суспільного господарського порядку в цій галузі.

Завдання даної навчальної дисципліни «Цивільне та господарське законодавство» включає формування у студентів світогляду на роль правового регулювання господарської та цивільної діяльності, її завдань, а також з'ясування основних принципів і методів галузі права, що регулює цивільну та господарську діяльність в Україні.

Передумови вивчення дисципліни: навчальна дисципліна формує основу підготовки кадрів за спеціальністю «Геодезія та землеустрій». Дисципліна «Цивільне та господарське законодавство» тісно пов'язана з іншими дисциплінами, а саме «Основи права», економічними та суспільними навчальними дисциплінами. Міждисциплінарні зв'язки дозволяють сформувати у студентів цілісний науковий світогляд, вміння використовувати знання суміжних дисциплін, що є вкрай необхідним для використання у практичній діяльності. Прикладом міжпредметних зв'язків є вивчення таких тем як «Право власності на землю», «Договори оренди земельної ділянки» в курсі «Цивільне та господарське законодавство» та у відповідних навчальних дисциплінах.

Очікувані результати навчання:

знання:

- предметів і завдань цивільного та господарського права, їх місця в системі інших юридичних та суміжних наук;
- загальних понять, що прийняті в цивільному та господарському праві;
- законодавства України, яке регулює правовідносини, що виникають у сфері цивільного та господарського права;
- основних методик тлумачення та застосування норм цивільного та господарського права;
- основ методології науково-дослідницької діяльності у сфері цивільного та господарського права.

вміння:

- правильно тлумачити та застосовувати норми цивільного та господарського права;
- використовувати дані науки цивільного та господарського права для вирішення професійних завдань;
- складати договори;
- аргументувати власну точку зору та прийняти рішення.

Компетентності та програмні результати

Загальні:

ЗК2 Здатність спілкуватися державною та іноземною мовою як усно так і письмово, як загальну, так і фахову тематику

ЗК4 Здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя

ЗК7 Прагнення до збереження природного навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства

ЗК8 Визнання морально-етичних аспектів досліджень і дотримання принципів академічної доброчесності, а також професійних кодексів поведінки

Результати навчання:

РН1 Використовувати усно і письмово технічну українську мову та вміти спілкуватися іноземною мовою (англійською) у колі фахівців з геодезії та землеустрою

РН2 Вміння працювати самостійно та в команді із застосуванням знань у практичних ситуаціях і постійному їх оновленні протягом життя, в тому числі з урахуванням зміни стану довкілля та суспільства, розвитку технологій і вимог щодо безпеки життєдіяльності; а також із дотриманням кодексів освітньої, дослідницької та професійної етики.

РН4 Знати нормативно-правові засади забезпечення питань раціонального використання, охорони та оцінки земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях, процедур державної реєстрації земельних ділянок, інших об'єктів нерухомості та обмежень у їх використанні.

3.Програма навчальної дисципліни

«Цивільне та господарське законодавство»

Денна форма

Теми	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Загальний обсяг
1	2	3	4	5
Тема 1. Вступ до Цивільного права України	2	1	2	4
Тема 2. Цивільні правовідносини	2	-	2	4
Тема 3. Здійснення та захист цивільних прав	2	1	2	4
Тема 4. Особисті немайнові права фізичних осіб	2	1	2	4
Тема 5. Право власності	2	-	2	4
Тема 6. Речові права та їхній захист	2	1	2	4
Тема 7. Право інтелектуальної власності.	2	-	2	4
Тема 8. Загальні положення про договір	2	1	2	4
Тема 9. Договори щодо передачі майна у власність чи інше речове право	2	1	2	4
Тема 10. Договори щодо надання послуг	1	1	2	4
Тема 11. Договори щодо виконання робіт	1	1	2	4
Тема 12. Страхові правовідносини та спільна діяльність	1	1	2	4
Тема 13. Спадкове право	1	1	2	4
Тема 14. Господарське право та законодавство	1	1	2	4
Тема 15. Правове регулювання державного впливу на господарську діяльність	1	-	2	4
Тема 16. Юридичні засади обмеження монополізму й захисту від недобросовісної конкуренції	1	-	2	5
Тема 17. Загальна характеристика суб'єктів господарювання	1	1	2	5
Тема 18. Майнова основа господарювання	1	1	2	5
Тема 19. Господарський договір	1	1	3	5
Тема 20. Відповідальність суб'єктів господарювання	1	-	3	5
Тема 21. Особливості правового регулювання окремих видів господарської діяльності	1	1	3	5
Разом	30	15	45	90

4. Зміст навчальної дисципліни

«Цивільне та господарське законодавство»

4.1. План лекцій

№	Тема лекції/план
1.	1. Поняття та методи цивільного права 1.1. Приватне право як складовасистеми права 1.2. Публічне право як складовасистеми права 1.3. Методисистеми права 1.4. Співвідношення приватного та цивільного права 1.5. Методи цивільного права
2.	2. Загальна характеристика цивільного законодавства 2.1. Поняття цивільного законодавства 2.2. Структура цивільного законодавства 2.3. Принципи цивільного права 2.4. Юридичні факти як підстава виникнення суб'єктивних цивільних прав та обов'язків 2.5. Суб'єкти цивільного права 2.6. Об'єкти цивільних права
3	3. Право власності та інші речові права 3.1. Поняття речових прав 3.2. Поняття права власності 3.3. Зміст відносин власності 3.4. Набуття права власності 3.5. Суб'єкти права приватної власності. Право на землю
4	4. Право інтелектуальної власності. Правочин 4.1. Поняття права інтелектуальної власності та зміст 4.2. Особисті немайнові права інтелектуальної власності 4.3. Майнові права інтелектуальної власності 4.4. Форми захисту прав інтелектуальної власності 4.5. Правочин 4.6. Недійсні правочини
5	5. Зобов'язальне право 5.1. Поняття, принципи та зміст зобов'язання 5.2. Підстава виникнення зобов'язань та види зобов'язань 5.3. Суб'єкти зобов'язань та вимоги щодо виконання 5.4. Способи забезпечення виконання зобов'язань
6	6. Загальні засади майнової відповідальності. Відшкодування збитків 6.1. Поняття, принципи та функції господарсько-правової відповідальності. 6.2. Підстава та умови майнової відповідальності – відшкодування збитків 6.3. Обсяг відшкодування збитків у сфері господарювання 6.4. Форс-мажор як підстава звільнення від господарсько-договірної відповідальності 6.5. Межі господарсько-правової відповідальності 6.6. Досудовий та судовий порядки реалізації господарсько-договірної відповідальності
7	7. Договірне право 7.1. Загальні положення про договір, аспекти, принципи, функції 7.2. Свобода договору: вільність, обов'язковість, обмеження

	<p>7.3. Класифікація договорів</p> <p>7.4. Окремі види договору</p> <p>7.5. Зміст договору</p> <p>7.6. Умови договору</p>
8	<p>8. Укладення, зміна або розірвання договору</p> <p>8.1. Укладення договору</p> <p>8.2. Момент укладення договору</p> <p>8.3. Види договорів залежно від моменту укладення договору</p> <p>8.4. Підстави для зміни або розірвання договору</p> <p>8.5. Умови та наслідки зміни та розірвання договору</p>
9	<p>9. Договори про відчуження майна та договори про користування майном</p> <p>9.1. Характеристика договорів про відчуження майна</p> <p>9.2. Характеристика договору купівлі-продажу</p> <p>9.3. Інші договори про відчуження майна</p> <p>9.4. Характеристика договорів про користування майном</p> <p>9.5. Договір лізингу</p>
10.	<p>10. Договори про виконання робіт та послуг</p> <p>10.1. Договір підряду</p> <p>10.2. Договір про надання послуг</p> <p>10.3. Договір позики</p> <p>10.4. Договір зберігання</p> <p>10.5. Транспортні договори</p> <p>10.6. Характеристика договорів про надання посередницьких послуг</p>
11	<p>11. Загальна характеристика господарського законодавства</p> <p>11.1. Поняття господарського права та господарських відносин</p> <p>11.2. Ознаки та принципи господарської діяльності</p> <p>11.3. Комплексність та методи господарського законодавства</p> <p>11.4. Господарсько-правові норми: поняття та види</p>
12	<p>12. Державне регулювання економіки</p> <p>12.1. Забезпечення державою організації господарської діяльності</p> <p>12.2. Соціально-економічна політика держави</p> <p>12.3. Засоби державного регулювання господарської діяльності</p> <p>12.4. Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю</p> <p>12.5. Конкуренція у сфері господарювання. Монопольне становище.</p> <p>12.6. Адміністративно-господарські санкції</p>
13	<p>13. Підприємництво як вид господарської діяльності</p> <p>13.1. Поняття та ознаки підприємницької діяльності</p> <p>13.2. Принципи підприємницької діяльності. Державна підтримка підприємництва.</p> <p>13.3. Поняття та види суб'єктів господарювання.</p> <p>13.4. Некомерційне господарювання.</p> <p>13.5. Порядок утворення суб'єкта господарювання.</p> <p>13.6. Припинення діяльності суб'єкта господарювання.</p>
14	<p>14. Припинення діяльності суб'єкта господарювання</p> <p>14.1. Припинення діяльності суб'єкта господарювання внаслідок реорганізації</p> <p>14.2. Припинення діяльності суб'єкта господарювання внаслідок ліквідації</p> <p>14.3. Процедура ліквідації суб'єкта господарювання за ініціативою власників</p> <p>14.4. Поняття про банкрутство</p>
15	<p>15. Підприємства. Господарські товариства</p> <p>15.1. Поняття підприємства</p> <p>15.2. Організаційна структура підприємства</p> <p>15.3. Поняття об'єднання підприємств</p> <p>15.4. Види об'єднання підприємств</p> <p>15.5. Господарські товариства</p>

4.2. План семінарських занять

№	Тема семінару/план
1.	<p style="text-align: center;">Загальна характеристика цивільного законодавства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Приватне право як складової системи права 2. Публічне право як складової системи права 3. Методи системи права 4. Співвідношення приватного та цивільного права 5. Методи цивільного права 6. Поняття цивільного законодавства 7. Структура цивільного законодавства 8. Принципи цивільного права 9. Юридичні факти як підстава виникнення суб'єктивних цивільних прав та обов'язків 10. Суб'єкти цивільного права 11. Об'єкти цивільних права
2	<p style="text-align: center;">Право власності. Право інтелектуальної власності. Правочин</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття речових прав 2. Поняття права власності 3. Зміст відносин власності 4. Набуття права власності 5. Суб'єкти права приватної власності. Право на землю 6. Поняття права інтелектуальної власності та зміст 7. Особисті немайнові права інтелектуальної власності 8. Майнові права інтелектуальної власності 9. Форми захисту прав інтелектуальної власності 10. Правочин 11. Недійсні правочини
3	<p style="text-align: center;">Зобов'язальне право. Загальні засади майнової відповідальності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, принципи та зміст зобов'язання 2. Підстави виникнення зобов'язань та види зобов'язань 3. Суб'єкти зобов'язань та вимоги щодо виконання 4. Способи забезпечення виконання зобов'язань 5. Поняття, принципи та функції господарсько-правової відповідальності. 6. Підстава та умови майнової відповідальності – відшкодування збитків 7. Обсяг відшкодування збитків у сфері господарювання 8. Форс-мажор як підстава звільнення від господарсько-договірної відповідальності 9. Межі господарсько-правової відповідальності 10. Досудовий та судовий порядки реалізації господарсько-договірної відповідальності
4	<p style="text-align: center;">Договірне право</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні положення про договір, аспекти, принципи, функції 2. Свобода договору: вільність, обов'язковість, обмеження 3. Класифікація договорів 4. Окремі види договору 5. Зміст договору

	<ul style="list-style-type: none"> 6. Укладення договору 7. Момент укладення договору 8. Видидоговорівзалежновід моменту укладення договору 9. Підстави для зміниаборозірвання договору 10. Умови та наслідкизміни та розірвання договору
5	<p style="text-align: center;">Договори про відчуження майна, про користуваннямайном, про виконанняробіт та послуг</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Характеристика договорів про відчуження майна 2. Характеристика договору купівлі-продажу 3. Інші договори про відчуження майна 4. Характеристика договорів про користуваннямайном 5. Договірлізингу 6. Договірпідряду 7. Договір про наданняпослуг 8. Договірпозики 9. Договірзберігання 10. Транспортні договори 11. Характеристика договорів про наданняпосередницькихпослуг
6	<p style="text-align: center;">Загальна характеристика господарськогозаконодавства</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняттягосподарського права та господарськихвідносин 2. Ознаки та принципигосподарськоїдіяльності 3. Комплексність та методигосподарського <u>законодавства</u> 4. Господарсько-правовіnormи: поняття та види 5. Забезпечення державою організаціїгосподарськоїдіяльності 6. Соціально-економічнаполітикадержави 7. Засоби державного регулюваннягосподарськоїдіяльності 8. Державний контроль та нагляд за господарськоюдіяльністю 9. Конкуренція у сферігосподарювання. Монопольне становище. 10. Адміністративно-господарськісанкції
7	<p style="text-align: center;">Підприємництво як вид господарськоїдіяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознакипідприємницькоїдіяльності 2. Принципи підприємницькоїдіяльності. Державнапідтримкапідприємництва. 3. Поняття та видисуб'єктівгосподарювання. 4. Некомерційнегосподарювання. 5. Порядок утвореннясуб'єктагосподарювання. 6. Припиненнядіяльностісуб'єктагосподарювання. 7. Припиненнядіяльностісуб'єктагосподарюваннявнаслідокреорганізації 8. Припиненнядіяльностісуб'єктагосподарюваннявнаслідокліквідації 9. Процедура ліквідаціїсуб'єктагосподарювання за ініціативоювласників 10. Поняття про банкрутство
8	<p style="text-align: center;">Підприємства. Господарські товариства</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняттяпідприємства 2. Організаційна структура підприємства 3. Поняттяоб'єднанняпідприємств 4. Видиоб'єднанняпідприємств 5. Господарськітовариства

4.3. Завдання для самостійної роботи

4.3.1. Написання науково-дослідницької роботи

Науково-дослідна робота застосовується в навчальному процесі як спосіб оцінювання не тільки знань студента, а ще і його вміння працювати та аналізувати джерела інформації, викладати висновки та власні міркування. Наукова робота готується з обов'язковим розглядом дискусійного в науці питання з викладенням власної точки зору щодо обраної проблеми, яка підтверджується належними аргументами. Виконання студентом такої роботи стимулює творчі здібності та дозволяє повністю розкрити його потенціал до самостійної роботи. Під час написання роботи відбувається загальнення та структурування знань, роботу виконують у науковому стилі мовлення в безособовій формі (розглянуто, доведено, наведено, запропоновано і т. д.). Обсяг повинен бути таким, щоб повністю розкрити суть тематики та містити всі необхідні структурні елементи. Рекомендовано не менше 5 та не більше 15 сторінок. Дослідницький тип роботи передбачає наявність наукової новизни, тобто вперше отриманих результатів або удосконалення та подальший розвиток вже існуючих результатів. Зміст науково-дослідної роботи складається з таких частин: вступ, основна частина, висновки, перелік посилань. Вступ містить коротке викладення сучасного стану проблеми, актуальність та мету даної роботи. Далі слід формулювати мету дослідження і методий його проведення. Крім того, обов'язково треба вказати, що автор хоче висловити у роботі, які проблеми питання будуть розкриті. Основна частина повинна містити основні відомості, які в повній мірі розкривають суть обраної тематики. Можна коротко висвітлити зміст окремих праць. Завершують роботу висновками, чи досягнув автор мети дослідження, які конкретно отримав результати і чим можна їх використати у науково-практичній діяльності та інше. Слід висловити свої пропозиції чи рекомендації з досліджуваної проблематики.

Висновки містять оцінку результатів проведеної роботи, можливі галузі використання розглянутих проблем. Наприкінці роботи повинен бути список використаної літератури, не менш 3 підручника та посібника та, бажано, не менш трьох наукових статей, що стосується теми у порядку їх першого згадування в тексті. Оформлення цього списку проводиться згідно ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Плагіат до захисту не допускається! До плагіату відносяться спробивидати скачаний з Інтернету текст за свою роботу, тексти, створені шляхом перекладу з іноземної мови та тексти, створені методом копіювання декількох джерел. Самостійно написана робота не повинна містити чужих частин тексту, якщо це не визначення або цитати, оформлені відповідно до вимог правопису. Тобто завдання автора роботи - проаналізувати певний обсяг інформації з різних джерел та подати творчий дослідницький результат в скороченому вигляді. При оцінюванні науково-дослідної роботи враховується оригінальність поданого матеріалу.

Оформлення роботи має відповідати вимогам до наукових праць - на аркушах А4 (210x297 мм) з наступними полями: верхнє, нижнє та праве поле - 2 см, лівє - 3 см. Шрифт TimesNewRoman 12 птабоаналогічний простий шрифт. Міжрядковий інтервал 1,25 - 1,5, без абзацного відступу. Вирівнювання основного тексту по ширині. Перелік джерел, на які є посилання, наводять у кінці тексту роботи. У відповідних місцях тексту мають бути посилання на джерела в прямокутних дужках, вони оформляються наступним чином: [5; с.13], де 5 - номер джерела у списку використаної літератури, а 13 - номер сторінки.

Теми наукових дослідницьких робіт

1. Приватно-правові аспекти економічної діяльності
2. Юридичні факти як підстава виникнення цивільних відносин
3. Здійснення і захист цивільних прав.
4. Право інтелектуальної власності
5. Забезпечення виконання зобов'язання
6. Господарське та цивільне законодавство: точки зіткнення
7. Забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання.
8. Господарське законодавство – основа ефективної економіки
9. Зміст державного регулювання господарської діяльності
10. Правове регулювання закупівлі товарів, робіт, послуг за державні кошти
11. Соціально-економічна стратегія і тактика держави
12. Державна політика і інституційних перетворень, здійснення роздержавлення економіки, приватизації та націоналізації виробничих фондів
13. Право суб'єкта господарювання на комерційну таємницю
14. Правове регулювання недобросовісної конкуренції
15. Неправомірне використання ділової репутації суб'єктів господарювання як вид недобросовісної конкуренції
16. Антимонопольне регулювання в Україні
17. Свобода підприємництва та її обмеження
18. Цілі підприємницької діяльності
19. Правове регулювання некомерційного господарювання
20. Комерційний розрахунок та власний комерційний ризик.
21. Реорганізація (злиття, приєднання, поділ, перетворення) суб'єкта господарювання.
22. Державна реєстрація фізичної особи, яка має намір стати підприємцем
23. Державна реєстрація фізичних осіб
24. Господарсько-правовий інститут неспроможності
25. Світовий досвід правового регулювання процедури банкрутства
26. Процедура санації при банкрутстві
27. Попередження банкрутства в Україні
28. Порівняльна характеристика зміни законодавства України про мету процедури банкрутства
29. Межі господарсько-правової відповідальності суб'єктів господарювання
30. Характеристика оперативного-господарських санкцій у господарському управлінні
31. Порівняння господарської та цивільної відповідальності суб'єктів господарювання
32. Відповідальність суб'єктів господарювання за прострочення виконання господарських зобов'язань

Типова контрольна робота для студента

Варіант № 0

Науково-дослідницька робота

Публічне та приватне право як складові системи права

Контрольні теоретичні питання

Що таке прогнозування та планування економічного і соціального розвитку?

Надайте визначення договору про надання послуг. Що є предметом цього договору?

Які є правові різновиди цього договору?

Практична задача

Під час перевірки діяльності підприємства, що здійснювало оптовий продаж фотоапаратів, плівок та інших фотоматеріалів, податковий інспектор виявив, що зазначена діяльність здійснювалася без ліцензії на оптову торгівлю непродовольчими товарами. Згодом податкова інспекція подала позов до господарського суду про визнання всіх укладених підприємством угод недійсними і стягнення в доход держави коштів, одержаних ним за цими угодами.

1. Чимають право органи податкової служби перевіряти наявність ліцензій та подавати позови до підприємств про визнання укладених без наявності ліцензій договорів недійсними? 2.

Чи правомірні вимоги податкової служби про необхідність придбання ліцензії на оптову торгівлю фотоапаратами та відповідними матеріалами? 3. Яке

рішення має прийняти господарський суд?

Тести

Які дії не є одностороннім правочином:

- а) видача довіреності;
- б) дарування;
- в) складання заповіту;
- г) публічна обіцянка внагорода.

Чимають право сторони укласти договір, який не передбачений актами цивільного законодавства?

- а) так, але такий договір має відповідати актам іншої галузі законодавства;
- б) так, але такий договір має відповідати загальним засадам цивільного законодавства;
- в) ні, оскільки відсутнє правове регулювання;
- г) ні, оскільки це прямо заборонено законом.

Які з перелічених договорів можуть бути публічними:

- а) договір довільного утримання;
- б) договір дарування;
- в) договір зберігання;
- г) договір перевезення.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Для забезпечення навчального процесу наявні:

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Конспект лекцій
3. Методичні рекомендації з самостійної підготовки, що розміщені в MOODLE
4. Для студентів заочної форми навчання в MOODLE розміщені лекції, завдання для контрольної роботи
5. Навчально-наукова література в бібліотеці університету.
6. Для кожної з груп організовується екскурсія в юридичну фірму, що обслуговує суб'єктів підприємницької діяльності

5. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

Критерії оцінювання:

Оцінка «зараховано» 90-100 балів виставляється студенту, який повністю оволодів програмним матеріалом, надає аргументовану, логічну, повну відповідь, точно й повно виконав контрольну роботу, в том числі науково-дослідну роботу; виявив творчу самостійність, знання спеціальної літератури, тверді переконання та вміння їх захищати, високу комунікативну культуру, уміння робити практичні висновки; на семінарських заняттях показав достатній рівень розвитку умінь і навичок точного застосування знань, може аналізувати нормативні документи та користуватися знаннями нормативних актів для рішення конкретних правових норм і задач.

Оцінка «зараховано» 75-89 балів виставляється за тих же умов. Відмінність у знаннях студента полягає в дещо обмеженому й звуженому проясненні тих же якостей, які слугують критерієм відмінної оцінки – творча самостійність, знання літератури тощо. Але в жодній з них немає свободи викладу матеріалу, як у першому випадку, можуть допускатися окремі помилки, що легко виправляються самим студентом під час бесіди.

Оцінка «зараховано» 60-74 балів виставляється за повне знання програми та за виконання завдань. У цьому випадку студент може й не виявити самостійності суджень. Відчувається, що він дещо просто «завчив», однак навчальний матеріал він загалом знає. Має певне уявлення про вимоги практики, може знайти нові приклади або умови застосування знань на практиці. Знає літературу та нормативні акти, але, можливо, не все і не може дати достатньої критичної оцінки. Володіє необхідними вміннями. Можливі недоліки в аспекті комунікативної культури.

Оцінка «не зараховано» до 59 балів виставляється, якщо студент не має повних знань. Завдання не виконані або виконані невірно. Уміннями й навичками студент не володіє. Навчальної літератури взагалом не знає.

**Питання з предмету «Цивільне та господарське законодавство»,
що виносяться на залік**

1. Приватне право як складовасистеми права
2. Методицивільного права
3. Поняттяцивільногозаконодавства
4. Структура цивільногозаконодавства
5. Принципицивільного права
6. Юридичніфакти як підстававиникненнясуб'єктивнихцивільних прав та обов'язків
7. Суб'єктицивільного права
8. Об'єктицивільних права
9. Поняттяречових прав
- 10.Поняття та зміст права власності
- 11.Набуття права власності
- 12.Суб'єкти права приватноївласності. Право на землю
- 13.Особистінемайнові та майнові права інтелектуальноївласності
- 14.Формизахисту прав інтелектуальноївласності
- 15.Правочин. Недійсніправочини
- 16.Поняття, принципи та змістзобов'язання
- 17.Підставивиникненнязобов'язань та видизобов'язань
- 18.Суб'єктизобов'язань та вимогищодовиконання
- 19.Способизабезпеченнявиконаннязобов'язань
- 20.Поняття, принципи та функціїгосподарсько-правовоїввідповідальності.
- 21.Підстава та умовимайновоїввідповідальності – відшкодуваннязбитків
- 22.Обсягвідшкодуваннязбитків у сферігосподарювання
- 23.Стягнення неустойки, штрафу, пені за порушення договору
- 24.Межігосподарсько-правовоїввідповідальності. Форс-мажор
- 25.Загальніположення про договір, аспекти, принципи, функції
- 26.Свобода договору: вільність, обов'язковість, обмеження
- 27.Класифікаціядоговорів. Окремівиди договору
- 28.Зміст та умови договору
- 29.Укладення договору.
- 30.Видидоговорівзалежновід моменту укладення договору
- 31.Підстави для зміниаборозірвання договору та наслідки.
- 32.Характеристика договорів про відчуження майна

33. Характеристика договору купівлі-продажу. Інші договори про відчуження майна
34. Характеристика договорів про користування майном. Договір лізингу
35. Договір підряду
36. Договір про надання послуг
37. Договір позики
38. Договір зберігання
39. Транспортні договори
40. Характеристика договорів про надання посередницьких послуг
41. Поняття господарського права та господарських відносин
42. Ознаки та принципи господарської діяльності
43. Забезпечення державою організації господарської діяльності
44. Соціально-економічна політика держави
45. Засоби державного регулювання господарської діяльності
46. Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю
47. Конкуренція у сфері господарювання. Монопольне становище.
48. Адміністративно-господарські санкції
49. Поняття та ознаки підприємницької діяльності
50. Принципи підприємницької діяльності. Державна підтримка підприємництва.
51. Поняття та види суб'єктів господарювання.
52. Некомерційне господарювання.
53. Порядок утворення суб'єкта господарювання.
54. Припинення діяльності суб'єкта господарювання внаслідок реорганізації
55. Процедура ліквідації суб'єкта господарювання за ініціативою власників
56. Поняття про банкрутство
57. Поняття підприємства.
58. Організаційна структура підприємства
59. Поняття та види об'єднання підприємств
60. Господарське товариство

Зразок білету на залік

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр
Навчальна дисципліна «Цивільне та господарське законодавство»

БІЛЕТ № 1

1. Поняття та зміст права власності – **максимум 15 балів**
2. Забезпечення державою організації господарської діяльності – **максимум 15 балів**

Затверджено на засіданні кафедри цивільного та кримінального права і процесу

Протокол № _____ від „__” ____ 2020 року

Завідувач кафедри

цивільного та кримінального права і процесу _____ А. Б. Блага

Екзаменатор _____ О.І. Шаповалова

Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
Груповезаняття – опитування	4
Груповезаняття – опитування	4
Груповезаняття – опитування	4
Груповезаняття – опитування	4
Груповезаняття – опитування	4
Груповезаняття – розв’язання задач	5
Груповезаняття – опитування	5
Груповезаняття – розв’язування тестів	10
Самостійне завдання – написання науково-дослідної роботи	20
Конспект лекцій та розв’язані задачі	10
Разом за групові заняття та самостійну роботу - 70 балів	
Залік – 30 балів Всього 100 балів	

Критерії оцінювання опитування: повна і аргументована відповідь; обсяг відтвореної інформації та її співвідношення до обсягу повної інформації з даного питання; обсяг додаткової інформації, здобутої студентом, та доцільність її використання; частота допомоги викладача; кількість помилок (помилки, недоліків, невлучностей) у відповіді; логічний зв’язок відтвореної інформації, вільне володіння матеріалом та його розуміння.

100-90 % - відповідь повна, аргументована, з посиланнями на правові норми, наведення наукових точок зору із аргументацією власної позиції, без допомоги викладача.

89-75 % - відповідь повна, аргументована, використання правової бази, проте є дрібні неточності

74-50 % - відповідь достатня, в цілому студент орієнтується в темі, проте є ряд помилок, потребує допомоги викладача

49-20 % - в знаннях студента є певні прогалини, погано орієнтується в питанні, знання поверхові, потребує постійної допомоги викладача, порушений логічний зв’язок відтвореної інформації

19-0 % - студент майже не орієнтується в темі, майже/або відсутні знання з дисципліни, немає логіки викладу матеріалу, велика кількість грубих помилок, у тому числі використання не чинної законодавчої бази, участь викладача не допомагає.

Якщо за заняття передбачена мала сума балів (до 5), то можливе виставлення оцінки у формі десяткового дробу (0,5; 1,5; 2,5 тощо).

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Критерій оцінювання конспекту лекцій: студент має законспектувати всі теми. В залежності від кількості балів, виділених на даний вид самостійної роботи, кількість балів за окрему тему визначається шляхом ділення максимального балу на кількість тем; отриманий результат і буде означати кількість балів за 1 тему. Підсумковий бал вираховується шляхом підрахунку законспектованих тем. Звичайно, слід звертати увагу і на обсяг конспекту, коли кожне із питань лекції має займати хоча б 1 сторінку в зошиті.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Критерієм оцінювання наукової дослідницької роботи є новизна змісту; обґрунтованість вибору джерел; ступінь розкриття сутності питання; уміння працювати з дослідженнями, аналітичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал; наявність авторської позиції, самостійність оцінок і суджень; стильова єдність тексту; дотримання вимог до оформлення. Для оцінки наукової дослідницької роботи враховується опрацювання значної кількості літератури, відповідних законодавчих актів, лекційного матеріалу тощо. Робота має бути логічно структурована, відповідати меті та плану. Наприкінці роботи мають бути висновки, перевіряються їх самостійність, творчий характер, аргументованість.

- 100-90% - новизна змісту; самостійність, обґрунтованість та лаконічність висновків, обґрунтованість актуальності та вибору джерел; висока ступінь розкриття сутності питання; уміння працювати з дослідженнями, аналітичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал; наявність авторської позиції, самостійність оцінок і суджень; стильова єдність тексту; дотримання вимог до оформлення. Для написання наукової дослідницької роботи необхідно опрацювати значну кількість літератури, не менше 6 джерел, відповідні законодавчі акти, лекційний матеріал тощо. Повна відсутність плагіату.
- 89-75% - ті ж критерії, проте відсутня авторська позиція, самостійність суджень.
- 74-50% - порушення вимог до оформлення, порушення логіки викладу матеріалу, описовість роботи, менше, ніж 6 джерел.
- 49-20% - тема не розкрита повністю, є спроби вийти за межі теми через прогалини в базових знаннях, порушення вимог до оформлення, порушення логіки викладу матеріалу, описовість роботи, менше, ніж 3 джерел. Ознаки компіляції.
- 19-0% - грубі помилки в викладенні матеріалу, використання застарілих джерел та законодавчої бази. Відсутня логіка викладу, не дотримані вимоги щодо оформлення, відсутні посилання на наукову літературу. Ознаки повного плагіату.

Критерій оцінювання тестового завдання: правильність обраного варіанту відповіді, коли бал виставляється шляхом підрахунку правильних варіантів відповіді.

Критерій оцінювання теоретичного та практичного завдання: обґрунтованість, ступінь розкриття сутності питання, логічна завершеність викладу матеріалу, юридична грамотність, посилання на нормативно-правові акти та наукові статті.

100-90 % - відповідь на теоретичне та практичне питання обґрунтована, тема повністю розкрита, текст логічно побудований, є посилання на законодавство та наукові статті (не менше 3);

89-75% - аналогічний критерій, проте посилань на наукові праці менше 3;

74-50% - відповідь недостатньо повна, є певна кількість стилістичних та незначних змістовних помилок, використання 1 наукової статті;

49-20% - відповідь неповна, порушена логіка викладу матеріалу, є змістовні помилки, описовість;

19-0% - відповідь неповна, порушена логіка викладу матеріалу, є змістовні помилки, використання застарілої законодавчої бази, явні ознаки того, що матеріал скачаний з Інтернету.

Матеріально-технічне забезпечення:

Проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер);

Комп'ютерний клас;

Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi;

OS: Windows, Android, iOS;

Browsers: Chrome / Opera / Mozilla Firefox / MS Edge;

Програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet.

Відкриті бази даних Міністерства юстиції України та Верховної Ради України

Система електронного навчання Moodle 3.9

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всівиднавічально їдіяльність	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Відповідність підсумкових семестрових рейтингів оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише незначною кількістю помилок) 3
82-89	Добре	B	Дуже добре (вищесереднього рівня кількома помилками) 3
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

8. Рекомендовані джерела інформації

8.1. Основна література

8.1.1. Нормативні акти

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141, із змінами згідно закону України від 02.06.2016 р., № 1401-VIII, ВВР, 2016, № 28, ст. 532 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>
2. Господарський кодекс України від 1 січня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. 2003. - № 18. Ст. 144 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341->
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. № 40-44. Ст. 356 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

8.1.2. Базова література

1. Тетарчук І., Дяків Т. Цивільне право України. Навчальний посібник. – Центр навчальної літератури. – 2019. – с. 202
2. Мілаш В.С. Господарське право. Посібник. – Право. – 2016. – с. 437
3. Основи господарського права. – Підручник. – За заг. редакцією Д.В. Задихайла, В.М. Пашкова. - Право. – 2017. – с. 696
4. Щербина В.С. Господарське право. – Підручник. – ЮрінкомІнтер. – 2018. – с. 640
5. Цивільне право України: Навчальний посібник / Ю.В. Білоусов, С.В. Лозінська, С.Д. Русу та ін. - За ред. Р.О. Стефанчука. - К.: Наукова думка, Прецедент, 2017.- с 210.

8.2. Додаткова література

8.2.1. Нормативні акти

1. Закон України «Про Антимонопольний Комітет України» від 26 листопада 1993 р.
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 року №2121-III. // Сайт Верховної Ради України (www.rada.gov.ua).
3. Закон України «Про відповідальність за несвочасне виконання грошових зобов'язань» // Сайт Верховної Ради України (www.rada.gov.ua).
4. Закон України «Про фінансові послуги» // Сайт Верховної Ради України (www.rada.gov.ua).
5. Закон України «Про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» Верховна Рада України; Закон від 02.08.2016 № 61-V. // Сайт Верховної Ради України (www.rada.gov.ua).
6. Закон України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень». // Сайт Верховної Ради України (www.rada.gov.ua).
7. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13 жовтня 1992 року № 2673-XII. // Сайт Верховної Ради України (www.rada.gov.ua).
8. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 12. - Ст. 64.
9. Закон України від 7 червня 1996 р. «Про захист від недобросовісної конкуренції» // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 36. - Ст. 164.
10. Закон України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» від 10 вересня 1991 року № 1540а-XII. // Сайт Верховної Ради України (www.rada.gov.ua).
11. Закон України «Про захист прав споживачів» // Сайт Верховної Ради України (www.rada.gov.ua).
12. Закон України «Про зовнішню економічну діяльність» від 16 квітня 1991 року № 959-XII. // Сайт Верховної Ради України (www.rada.gov.ua).
13. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» // Сайт Верховної Ради України (www.rada.gov.ua).

8.2.2. Література

1. Когут О. В. § 2,5-8 гл. XV // Правознавство: Навчальний посібник/ Р.І.Кондратьєв, В.М.Олуйко, В.М.Баранчук, та ін.; За заг. ред. д.ю.н., проф. Р.І.Кондратьєва. - Хмельницький: Видавництво Хмельницького інституту регіонального управління та права, 2016. - С. 307-310, 314-326.
2. Гаращук В. Контроль та нагляд у державному управлінні. – Х., 2018. – 210 с.
3. Щербина В. Господарське право: Підручн. – 3-є вид., перероб. і доп. – К., 2017.- 245 с.
4. Нагнибіда В. І. Глава 11. // Цивільне право України: Навчальний посібник / Ю.В. Білоусов, С.В. Лозінська, С.Д. Русу та ін. - За ред. Р.О. Стефанчука. - К.: Наукова думка, Прецедент, 2019.
5. Господарський кодекс України: Коментар. – Х., 2009. – 848 с.
6. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / За ред. В.К. Мамутова. К. 2015.- 487 с.
7. Віннік О.М. Господарське право. – К., 4-е вид., перероб. і доп. 2015. – 650 с.
8. Поляков Б.М. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” / Науково-практичний коментар. – Київ, 2015.
9. Саніахметова Н.О. Підприємницьке право. – Київ. 2018. – 704 с.
10. Господарське право: Практикум / В.С. Щербина, Г.В. Пронська та ін. За заг. ред. В.С. Щербини. – К., 2016. – 320 с.
11. Атаманова Ю. Особливості реалізації корпоративних прав інноваційним інвестором // Підприємництво, господарство і право. – 2015. № 4. – с. 60-67
12. Бігняк О. Поняття ризику в підприємницької діяльності // Підприємництво, господарство і право. – 2015. № 8. – с. 58-61
13. Бігняк О. Свобода підприємництва та її обмеження // Підприємництво, господарство і право. – 2019. № 5. – с. 53-58
14. Гордієнко О. Малі підприємства: критерії правового статусу // Підприємництво, господарство і право. – 2019. № 6. – с. 8-11
15. Даценко І. Про підприємства державної форми власності // Праця і зарплата. № 48(436) груд. 2017 р.
16. Загнітко О. Малига В. Кооперативи як суб'єкти господарювання // Підприємництво, господарство і право. – 2014. № 11. – с. 103-107
17. Зельдіна О. Спеціальний режим господарювання як інститут господарського права // Підприємництво, господарство і право. – 2018. № 4. – с. 57-59
18. Лебедев К.К. Предпринимательское и коммерческое право – СПб., 2015. – 318 с.
19. Ісаков М. Щодо правового режиму майна унітарних підприємств // Підприємництво, господарство і право. – 2019. – № 2. – с. 130-133
20. Каштанов О. Антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання // Підприємництво, господарство і право. – 2017. № 7. – с. 56-59
21. Ковальчук А. Щодо правової природи майна акціонерних товариств // Право України. – 2016. № 6. – с. 45-49
22. Коростей В. Господарське законодавство – основа ефективної економіки // Право України. – 2015. № 8. – с. 48-51
23. Ковальчук А. Корпоративне товариство: поняття, ознаки, організаційно-правові форми // Право України. – 2019. № 6. – с. 48-52
24. Саніахметова Н. Припинення діяльності суб'єктів підприємницької діяльності // Право України. – 2015. № 10. – с. 18-24
25. Корчак Н. Принципи інституту антимонопольного регулювання в Україні // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – № 11. – с. 98-102
26. Кравець І. Господарські об'єднання: окремі проблеми // Підприємництво, господарство і право. – 2019. № 5. – с. 79-82
27. Кравцова Т. Правова природа регулювання підприємницької діяльності // Підприємництво, господарство і право. – 2017. № 8. – с. 3-5
28. Кулішенко В. Неправомірне використання ділової репутації суб'єктів господарювання як вид недобросовісної конкуренції // Підприємництво, господарство і право. – 2018. № 1. – с. 72-76